

Taru taipaleentakainen.

Olin kerran yön utuisen
matkoillani muinaisilla
kaukaisessa Karjalassa,
aivan Aunuksen rajoilla.
Nuokuin yöni nuotiolla
kuullen kuisketta vetosen.

Vieri virta Vienan mailta,
kautta Aunuksen kuleksi,
Missa kansa karjalainen
oma heimomme elävi
alla varjon vaakalinnun,
kourissa ylen kovissa.

Virkkoi virta vieressänsä,
koski lauleli kuhisten,
kuiski kuuset kukkalatvat,
soitteli solevat koivut,
rannan pajut pauhasivat,
veisasi vetehisetkin :

„Kansa, kasvava saloissa,
suku maassa mainiossa,
rannoillani raikkahilla,
partahillani pyhillä,
kansakunta kaiken tuttu,
kansa kaiken karkaisema,
kansa laulun lauduttama
kansa soittonen sorea, —
kansa kahtia jaettu,
rajan vennon rostitsema, —
ehtyikö elosi voima,
Väinön ajan aateloima,
Taaton hengen taivashehku,
satuaikojen salama?
Sammuiko salattu voima
suonissa suvun ylevän?

Eikö hehku heimon henki,
yhdistä ylevä tunto,
valaise vapauden päivä,
toivon armas aamurusko
rajamaiden rahvahan, varjossa vaeltajia?
Kaunis on Kalevanmiehka,
Väinön viikate valoisa
talvisella taivahalla —
niin ole soma sinäkin
heimo Karjalan heleä!

Heimo heimoa herätä,
veli, veljeä kohenna
tietäjääsi tuntemahan
taikoa tajuamahan.
Soitto sortunut kohenna,
laulu laantunut viritä,
vedä veikot vieretysten,
saata Samposi kokohon “!

Lieska.

Vienan Karjalaisten Liiton
ensimmäinen vuosi-
kokous

pidettiin lauantaina tammik. 26 p:nä 1907
Tampereella, Työväenyhdistyksen talolla.
Kokouksen aloitti suomenkarjalainen runo-
laulaja ja kanteleensoittaja Jehkin Ii-
vana (Shemeikka) kanteleensoitolla, — kar-
jalaisella karkelosävelmällä, joka koko
huoneen sekä läsnäolijain rinnat sai väräh-
telemään. Se olikin mitä sopivin alkusä-
vel, innostavin alkusoitto tähän kokoukseen.

Soiton jälkeen laulettiin kohoilevin
rinnoin „Karjalaisten laulu“. Kokouksen
avajaisiksi puhui liiton puheenjohtaja, kaup-
pias A. Mitrofanoff lämpimiä, liikuttavia
sanoja liiton synnyttä ja sen tarkoituksista.
Se on perustettu äidinkieltä ja kansal-
listuntoa kohottamaan Vienan — rajanta-
kaisessa Karjalassa. Se onkin ylen tärkeätä,
sillä vieras kieli, valtakunnan kieli ja mieli
on tukahuttaa kaiken kansallisen Kalevan
kankahilla. Tämän nähden ovat vienan-
karjalaiset sekä ryhtyneet itse itseensä
auttamaan että ojentaneet kätensä suoma-
laisten veljiensä puoleen avun pyytämise-
ksi. Ja he uskovat, että tähän käteen
tartutaan, jos veljissä on jälellä veljes-
tunto a.

Ei ole helppo toimia rajantakaisen
Karjalan hyväksi. Sen tulee olla nopeata,
ripeätä taitavata ja tarmokasta apua. Vir-
kavalta vainoo, papistokin pahoin epäilee.
He näyttävät tahtovan ymmärtämättömyy-
dessään tehdä turhaksi kaikki aikeemme.
Pieninkin harhaaskel on turmio. Mutta
niin synkältä kuin näyttääkin, ei se saa
meitä lannistaa. Ei! Ei se saa meitä työn-
tää tieltä, joka on alettu. Päinvastoin on
uhkaavia enteitä pidettävä innostajina!

Liiton olisi etupäässä koulujen, kir-
jallisuuden ja äidinkielen säilyttä-
misen avulla koetettava vaikuttaa kas-
vattavaan suuntaan. Sitten vasta puu-
tuttava valtiolliseen herätystyöhön.

Ei ole vielä keritty paljon saada ai-
kaan. Tuskin keritty tehdä työsuunni-
telma. Eikä voidakaan yksin paljoa ai-
kaansaada, ellei — koko Suomen kansa
astu auttamaan!

Työssä ei tarvita ainoastaan pelkkää
innostusta ja suunnitelmia, vaan aineellis-
takin apua! Tätä taas ei saada tarpeeksi
vapaaehtoisuuden tietä, vaan vakinaisen
järjestymisen kautta.

Asiansa edistämiseksi tarvitsee Liitto
ensi sijassa palkatun, vakinaisen sihteerin.
Sen pyysi laskea kokouksen jäsenten
mieliin.

Vielä terottaen mieliin Liiton korkeaa

tehtävää, lausui puhuja kokoukseen saapuneet sekä „Vienan veljet“ ja „Suomen sulhot“ lämpimästi, veljellisesti tervetulleiksi.

Laulettiin liikutuksella „Kas Suomen lahdella hyrskyt ja laajat Laatokan veet —“.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin arkkitehti Yrjö Blomstedt Jyväskylästä. Ensinnäkin luettiin kokoukselle saapuneet sähkösanomat ja tervehdyskirjelmät, joita oli tullut seuraavilta: Amerikan karjalaisilta (De kalb Illinois), runomuodossa; muutamilta Tulemajärveläisiltä Aunuksen puolelta, Lohjan karjalaiskokouksen pitäjiltä, opettaja P. Lesojeffilta ja kauppias V. J. Jeremejefiltä y. m. Uhtuasta, maisteri Hj. Basilierilta Mitrofanoffilta Nummelasta ja J. Länsivuorelta (ent. Ignatjeff) Isojoelta.

Sitten luettiin kertomus Liiton toiminnasta siltä vuodelta, jonka se ollut olemassa, sekä tilit. Kertomus osotti m. m., että sen toimesta on Vienan Karjalassa vaikuttamassa kaksi kiertokoulua ja käsi-työkoulu; että se on julkaissut näytenuumeron ja neljä varsinaisempaa numeroa äänenkannattajansa „Karjalaisten Pakinoita“, että se on perustanut 22 lukutupaa Vienan Karjalaan, joihin muutamat suomalaiset sanomalehden toimitukset ovat myöntäneet lehtiään, y. m. Paljon kauas tähtääviä yrityksiä on tehty.

Tilien suhteen myönsi kokous johtokunnalle täyden vastuuvapauden.

Liiton ja johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin avonaisella äänestyksellä entinen innokas esimies, kauppias A. Mitrofanoff Jyväskylästä. Johtokuntaan valittiin suljetuilla lipuilla: 28 äänellä maisteri Hj. Basilier, tohtori O. A. Hainari ja kirjailija Iivo Härkönen, 27 ään. kauppias Paavo Ahava, 25 ään. ylioppilas Sakari Alanko, 23 ään. Timo Manner, 22 ään. arkkitehti Yrjö Blomstedt sekä 12 äänellä kauppias J. Sofronoff. Viimeisen äänimäärän saivat myös runoilija Ilmari Kianto ja kauppias K. S. Lipkin, tullen kuitenkin valituksi Sofronoff.

Seurasi tohtori Hainarin lyhyt puhe, jossa hän kehotti etsimään esiin Suomen sekä Venäjän Karjalasta siellä piileviä arvaamattomia henkisiä aarteita ja voimia sekä ehdotti eläköönhuudon Karjalan yhtenäisyydelle. Laulettiin innostuksella „Jos sydän sulla puhdas on.“

Ohjelmassa oli oleva rouva Maila Mikkolan puhe, mutta saatiin sähkösanoma, jossa hän sekä professori Mikkola ilmoittivat olevansa estetyt saapumasta kokoukseen.

Otettiin keskusteltavaksi kokouksen avaajan mainitsema sihteerinviran perustamisasia, ja se näytti kaikkia innostavan, sekä oltiin sitä mieltä, että virka on ai-

van heti perustettava, mutta, mikäli mahdollista yhdistettävä „Karjalaisten Pakinain“ toimittajan virkaan.

Nyt siirryttiin Kallialan kahvilaan, jossa rattaissassa toverillisessa seurustelussa syötiin päivällinen — runolaulaja Shemeikka vieraana.

Iltapäivällä klo 5:ltä kokoonnuttiin taas kokoushuoneelle. Ensinnäkin — Jehkin Iivanan taas helkytelyä kanneltaan — päätettiin lähettää kokouksen jäsenten allekirjoittamat kiitos- ja tervehdyskirjelmät Karjalaiselle osakunnalle Helsinkiin, Amerikan karjalaisille De kalb'iin Amerikassa, Tulemajärveläisille Aunuksen ja Lohjan paikalliskokouksen pitäjille.

Lehtori Yrjö Blomstedt piti lämpimän lennokkaan esitelmän Vienan Karjalan valistamisesta ja kohottamisesta — sillä asiantuntemuksella ja innostuksella, jolla vain Karjalan vanhojen kauneuksien kokooja voi esittää. Tässä hän esitti sen mahdollisimman valistusohjelman, jonka Liitto voi tätä nykyä tehdä. Se oli koulujen, kirjallisuuden levityksen, maanteiden ja karjalaisten kansanjuhlain kaunis ohjelma.

Ikäänkuin edellistä jatkoi kauppias Paavo Ahava, kertoen aluksi Vienan Karjalan Liiton synnystä ja vapauspyrinnöistä rajan takana ja sitten esittäen niitä näkökohtia, joita hän ed. puhujan lausuntojen lisäksi piti tärkeänä.

Kerto, että Vienan Karjalan varsinaisen heräämys alkoi noin 20 vuotta sitten — laukkumiesten alkuunpanosta. Mutta tuli takatalvi ja taimi tallaantui. Äsken taas se heräsi vapauden vienon viiman puhaltaessa. Uhtuan ja Kemin kansalaiskokouksissa talvina 1905—06 tämä uudistunut toiminta alettiin. Sitten kokous Vaasassa keväällä 1906 ja — elokuun 3 p:nä samana vuonna Liiton perustus.

Luki Vienan Karjalassa pidettyjen kokousten pöytäkirjat, ja sitten sen anomusluonnoksen, joka on Liiton aloitteesta päätetty korkeimpaan paikkaan työntää olojen parannusten aikaansaamiseksi rajan takana.

Näistä parannuksista piti puhuja tärkeimpänä maantietä. Tie Suomussalmelta Vuokkiniemelle olisi ensi sijassa ja viivyttelämätä tehtävä. Itse vienankarjalaiset ovat jo sen hankkeen alulle panneet, päivätyömiehiä merkinneet. Siinä olisi Liiton annettava kiireellistä apua asianal-kajoille.

Sitten pyysi siirtyä erääseen kipeään seikkaan: Kansa Vienassa on vaipumassa työnorjuuteen, muukalaisten puuteollisuustehtaiden pahentavaan palvelukseen — siten nimittäin, että kun kansa niiltä saa rahaa ja Venäjän valtio asettaa viinakau-pat vierelle, niin kansa alentuu surkutel-

tavaan juoppouteen ja muihinkin paheisiin. Tämä olisi vältettävissä siten, että perustettaisiin Vienan Karjalaan sellainen teollisuusliike, joka asettuisi osuustoiminnalliselle pohjalle ja käyttäisi kaikki mahdolliset voitot kansan henkisen sekä aineellisen tilan kohottamiseksi. Sellaisen osuuskunnan sääntöjä oli puhuja jo muodostellutkin ja niistä luki muutamia pohjaavia pykälää.

Tämä olisi otettava läheisesti ajateltavaksi ja ajettavaksikin.

Mikä olisi ylen tärkeätä, sanoi puhuja, olisi rajantakaisen Karjalan naisten, äitien herättäminen ja valistaminen — saattaminen nämä käsittämään kansanvalituksen ja kirjantaidon arvoa.

Lukutupia piti puhuja tärkeänä karjalaisen uteliaisuuden ja tiedonhalun herättäjinä.

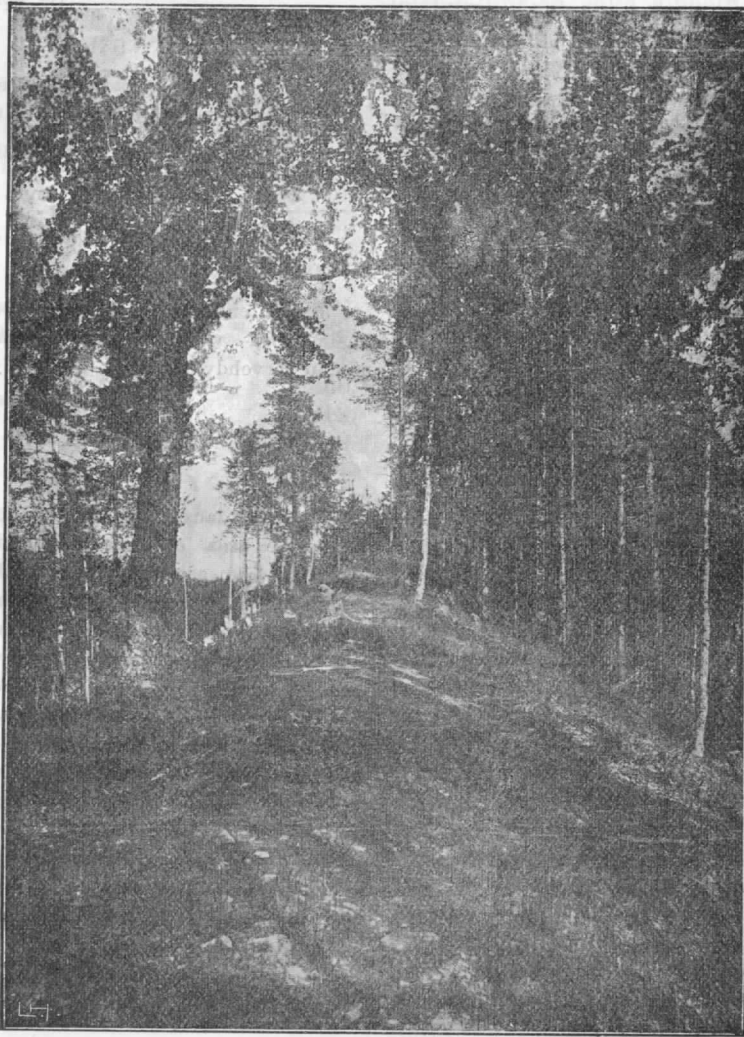
Nämä ovat suunnitelmat, mutta vaikea on niitä toteuttaa.

Varsinkin nyt, kun papisto ja poliisi ovat ruvenneet puuttumaan asiaan. Mutta nämä voitaneen sivuuttaa, kun selvästi ja voimakkaasti selitetään, ettei Liitolla ole tarkoitus sekaantua uskonnollisiin asioihin, joiden johdosta näyttää epäily syntyneen.

Tätä kaikkea voimme tehdä vain, jos suomalaiset veljet meitä auttavat, sanoi puhuja. Me emme yksinään, sanoi puhuja, voi juuri mitään tehdä — siksi olemme liian heikkoja. Me emme vielä täydelleen

käsitä edes sitä, olemmeko suomalaisia. Ja vaikea sitä on ollut tähän asti tehdä. Olemme tulleet Suomeen, täällä on sanottu meitä venäläisiksi, „ryssiksi“, olemme menneet Venäjälle, siellä on nimitetty „tshuniksi“. Meillä ei ole ollut kotimaata, ei sijaa siellä eikä täällä. Me olemme olleet onnettomimpia orpoja. Itsekin puhuja sanoi olleen tässä suhteessa repivissä ristiriidoissa.

Mutta nyt hän käsittää ja nyt käsittävät sadat viennankarjalaiset, että he ovat suomalaisia, he kuuluvat Suomen maahan — heidän maansa kuuluu siihen, — että he tahtovat liittyä Suomeen. Vienan karjalaisen Liitto sitä tahtoo! Setahon kaikkien suomalaisten heimojen yhtymistä. Tätä kalevalaista kansaa on julmastirevitty, raadeltu, sitä on veriveitsin leikottu; — mutta me tahdomme tämän kansan kaikki

Kuvia Vienan Karjalasta: Harjanne

heimot yhdistää, veljiksi vetää, me tahdomme yli haavojen lyödä veljen kättä toisillemme. Eläköön tämä onneton, poloinen poljettu, pilkattu, mutta varmasti keran kohoava yhdistyvä Suomi!

Hekkuvin sanoin, tulisin tuntein lopetettu puhe nostatti rajattoman innostuksen ja sai kohottamaan eläköönhuudon sellaisen, joka jokaisen jäsenen vavahdutti ja jokaisen silmän kyynelytti.

Puheiden johdosta syntyi elonvoimai-

nen, vilkas keskustelu, ja vaikka kaikkia ehdotuksia ei nähty voitavan vielä tänä hetkenä toteuttaa, toivottiin niiden pian toteutuvan ja suljettiin johtokunnan hel- lään huomioon. Agraariasioista ja teistä keskusteltiin erikseen — kiireellisimpinä ja mahdollisimpina. Vuokkiniemen—Suomussalmen tierakennukseen päätettiin Liiton varoilla hankkia työssä tarvittavat työkalut sekä muutenkin kaikella mahdol- lisella auttaa yrittystä.

Siirryttiin sitten loppuasioihin. Liiton vuosijuhla päätettiin pitää kesällä Kajaa- nissa tai Vienan Karjalassa. Vuosikokous pidetään Helsingissä.

Tilintarkastajiksi valittiin entiset mais- teri E. Reijonen ja apteekkari J. Lesoff.

Lopuksi laulettiin „Maamme“ ja huu- dettiin jyriävä, tulinen eläköönhuuto äidin- kielelle ja isänmaalle.

Kokous päättyi yhteiseen illalliseen, jossa melkein jokainen kokouksen viisikym- menhenkisestä osanottajasta innostavia, toi- vorikkaita puheita piti.

Tervehdyksiä

Vienan Karjalaisten Liiton vuosikokoukseen
Tampereella 26 p:nä tammik 1907.

I.

On yö, myrsky riehuu
Yli kauniin Karjalamme,
Se repii, ratkoo yhä liehuu
Ken nostaa, auttaa synnyinmaamme?
Te veljet, veljykäisemme
Olette nyt kokoontuneet,
Tämä on meidän toivomme
Sinne, Teille heimolaiset:

Vapaus, mi ihmiselle
Kauan sitten jo kajahti
Tehkää tietä te veljeille
Mi jälestenne jo tulevi!
Kaatain kasket, mi valon estää
Se katkoo kieletkin kanteleesta.

Puhaltakaatte nyt samaan hiileen
Missä valo taasenkin välkähti!
Jossa kansamme onni piilee
Jossa kannelkin kajahti,
Mi nostais kansamme rivit syvät
Kasvais' kansalle siemen hyvät!

Näky tännekin päivän aamu
Mi kansalle on paistava,
Näky vanhankin Väinön haamu

Mi kerran taasen on nouseva,
Se kansaheimot taas yhteen toisi,
Päivyit armaskin paistaa voisi.

Tehkää työtä te veljyemme
Aamun uuden taas alkaessa!
Mekin täällä myös nuku emme
Maassa uudessa, vierahassa,
Olkoon onni ja Siunaus!
Jotta työmme ain menestyis.

Karjalaiset Amerikassa.
(De kalb, Ill.)

II.

Taistelussa on oikeutesi,
Yksimielisyydessä voitto!

Vuokkiniemessä tammik. 20 1907.

V. I. Jeremejeff. Anna Jeremejeff.
Georg K. Titov. Antti P. Kiriloff.

III.

Sairauteni tähden estettynä saapumasta Liiton ensimäiseen vuosikokoukseen, lähetän täten läm- pimän tervehdykseni.

Jaakko Lesoff.

Kauhajoki 25 p. tammik. 07.

IV.

Pyydän lausua sydämellisen tervehdykseni ko- koukseen osaa ottaville heimolaisilleni ja toivon Luojalta runsasta siunausta työllenne poljetun ja unohtuksiin jääneen Karjalamme henkisen ja aineel- lisen tilan kohottamiseksi. Yhteisvoimainen työnne on kuluneena vuotena näyttänyt virkeätä elon-voi- maa. Toivoisin että tämä yhteisvoimainen työ pyr- kisi aina edistymään että Karjalan y. m. Suomen- heimoisten henkinen yhtys kasvaisi ja lujittuisi, että aina paremmin ja paremmin kansallishenki heimo- kansojen kesken vahvistuisi ja niin oltaisiin veljet veljille apuna henkisten kuin myöskin aineellisten olojen korjaamisessa. Toivotan siis Luojalta apua työllenne, että Karjalaisten Liiton toimi kantaisi nyt alkavana vuonna — satakertaisen hedelmän!

Isojoki 24/1. 07.

Juho Länsivuori.
(Ennen Ignatjeff).

Suomensukuisten kansojen väkiluku.

„Oman maan“ 4:nessä vihossa tekee tri Aug. Hjelt selkoa suomensukuisten kan- sojen nykyisestä väkiluvusta. Koska tämä luullaksemme on ainoa täydellinen selon- teko mitä meillä tässä suhteessa on ole- massa, lainaamme siitä yleistaulun, josta